

No: 521 – Menş e Adı

GÜMÜLDÜR MANDALİNASI (GÜMÜLDÜR MANDARİNİ)

Tescil Ettiren
MENDERES BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 06.07.2015 tarihinden itibaren korunmak üzere 18.08.2020 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 521
Tescil Tarihi	: 18.08.2020
Başvuru No	: C2015/028
Başvuru Tarihi	: 06.07.2015
Coğrafi İşaretin Adı	: Gümüldür Mandalinası (Gümüldür Mandarin)
Ürünün Adı	: Mandalina
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Menderes Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Kasımpaşa Mah. Atatürk Cad. No:1 Menderes İZMİR
Coğrafi Sınırı	: Menderes Gümüldür, Özdere ve Ahmetbeyli, Selçuk Merkez ve civarındaki diğer küçük yerleşim birimleri yer almaktadır.
Kullanım Biçimi	: Etiketleme

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

1960 yılından beri üretilen Gümüldür Mandalinasının kabuk rengi sarımsı portakal, eten kısmı koyu portakal rengindedir. Meyve boyu yaklaşık olarak 41,3 milimetre, eni ise yaklaşık 71,15 milimetredir. Meyve şekli basık, kabuk ince ve renklenme tamdır. Gümüldür Mandalinasını diğer bölgelerde yetiştirilen mandalinalardan ayıran en önemli özellik; meyvenin daha basık şekilde olması, erken renk alması ve erken hasada gelmesidir. Üç yapraklı (diken anacı) (*Poncirus trifoliata L.*) anaç üzerine Satsuma türü mandalina aşılanmaktadır. Anaç olarak kullanılan Üç yapraklı anaç -15°C'ye kadar dayanmakta ve üzerine aşılanan satsuma mandarinine soğuğa karşı dayanıklılıkta katkı sağlamaktadır. Gümüldür ve çevresinde yapılan yetiştiricilikte coğrafi, topoğrafik ve iklimsel avantajlara ek olarak kullanılmakta olan Üç yapraklı anaçlar, bu bölgede en üst verim ve kalite seviyesine ulaşılmasında oldukça etkilidir.

Coğrafi sınırları verilen yörenin mandalina üretiminde sahip olduğu en önemli avantaj topoğrafik yapısıdır. Topoğrafik özellikler, ürünün kabuğunun ince olması, renklenmesinin istenilen zamanda, tadının arzu edilen şekilde oluşmasını sağlayan ideal hava ve nem oranı ortalamasını (ortalama % 65) sağlamaktadır. Yörenin kuzeyi kapalı, güneyi ise Ege Denizi'ne açık, çanak şeklinde bir konuma sahiptir. Denizden belli bir uzaklıkta hafif eğimli yamaçlar başlamaktadır. Kuzeyin sıkı bir şekilde kapalı olması, güneyden deniz üzerinden gelen nemli havanın yörenin üzerinde istenilen oranda birikmesini sağlamaktadır. Yörede özellikle meyvelerin hızlı gelişim ve olgunlaşma dönemlerinde hava nem oranı %67 civarında olmaktadır. Bununla beraber özellikle haziran-temmuz aylarında fazla yüksek sıcaklık görülmediğinden, yüksek sıcaklık kaynaklı meyve dökümü de fazla yaşanmamaktadır. Eylül ayında gece gündüz sıcaklık farkının oluşması, klorofil parçalanmasını olumlu etkilemekte ve meyvenin renklenmesi için ideal şartları sağlamaktadır. Bu durum Gümüldür Mandalinasına özgü özelliklerden en önemlisi olan tat ve lezzeti olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca ürünün erken hasada gelmesini sağlamaktadır.

Üretim Metodu:

Gümüldür ve çevresinde yetiştiriciliğin ilk yapılmaya başladığı yıllardan günümüze kadar, adı geçen Üç yapraklı anacın üzerine Satsuma türü mandalina aşılanmıştır. Gümüldür Mandalinasının en üst kaliteye ulaşmasında kullanılan anacın da katkısı oldukça yüksektir. Daha çok Ege Bölgesi kıyı şeridinde yaygın kullanılan Üç yapraklı anaç üzerine aşı; ağacı erken meyveye yatırır ve meyve kalitesini olumlu yönde etkiler. Satsuma için uygun bir anaçtır ve bodurlaştırma özelliği vardır.

Gümüldür Mandalinası üretiminde kullanılacak fidelerin yetiştiriciliğinin "fidan üretim işletmeleri" tarafından usulüne uygun olarak yapılması zorunludur. Bakteri ve virüs hastalıklarının hızla yayılmasına ve bölgenin üretimden tamamen çıkmasına sebep olmaması için Gümüldür Mandalinası üreticilerinin usulüne uygun olarak

üretmiş “sertifikalı ve sağlıklı” fidan almaları gerekmektedir. Gümüldür Mandalinası üretimi yörede Üç yapraklı anaç üzerine aşılınmış sertifikalı veya kontrollü fidanlar ile gerçekleştirilmektedir.

Gümüldür Mandalinası üretim alanlarının %95 oranı dikim aralığı 5x5 metre sıra arası ve üzeri şeklinde yapılıdır. Üretim alanlarının sadece yüzde %5’lik kısmı yetiştiriciliğin ilk yıllarında yapılan dikimler sonucu 4x4 metre sıra arası ve üzeri şeklindedir.

Tat ve lezzet oluşumunda önemli unsur şeker/asit oranıdır. Tat ve lezzet oluşumu açısından en ideal koşul Gümüldür’de sağlanmaktadır. Mandalinada ideal hasat zamanı şeker/asit oranına göre belirlenmektedir. Gümüldür Mandalinasında ideal hasat zamanı 6-8 Brix/asit (olgunluk indeksi) olduğu zamandır. Bu değer 6 Brix/asit’ten daha düşük değerde olması hasat için uygun değildir. Ürün hasadı iklim koşullarına ve şeker/asit oranına bağlı olarak değişmekle birlikte genellikle ekim ayı içerisinde yapılmaktadır. Ürün hasadı elle yapılmaktadır.

Ege bölgesinde yıllık yağış ortalaması 600-700 milimetre arasında değiştiğinden ve vejetasyon dönemi boyunca da uzun bir yağışsız dönem geçirildiğinden, belirli aralıklarla sulama yapılması gerekmektedir. Arazilerin toprak bünyesine bağlı olarak değişmekle birlikte yörede ortalama olarak 4-7 gün aralıklarla ve damla sulama yöntemiyle sulama takviyesi yapılır.

Gümüldür Mandalinasının bölgeye has iklim koşullarından dolayı doğal rengi sarıdır ve sarartma yapılmaz.

Hasat sonrası depolama;

Erken ve poyraz-kuru havada(kasım ayı ortasına kadar hasat) hasat edilmiş ürün ise 8- 12°C ve %87-90 rutubetli hava akımının daim olduğu soğuk havalarda tazeliğini, kabuk yapısını ve kendine has tadını 8-12 haftaya kadar koruyacağından soğuk hava deposu bu şartlarda olmalıdır.

Geç veya yağışlar sonrası hasat edilmiş ürün ise dikkatli hasat ve düzgün depolama şartları sağlanması koşulu ile 6-8 °C ve %85-97 rutubetli hava akımının daim olduğu soğuk havalarda tazeliğini, kabuk yapısını ve kendine has tadını 6-8 hafta koruyacağından soğuk hava deposu bu şartlarda olmalıdır.

Denetleme:

Menderes Belediyesi koordinatörlüğünde oluşturulan denetim merci tarafından denetlenecektir. Denetim merci Menderes İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden ve Tarım ve Orman Bakanlığı Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünden görevlendirilecek en az 3 kişiden oluşur.

Denetim merci, tespit edilen üreticileri, her yıl en az bir kez kendi belirleyeceği zamanda toplanarak denetleyecektir. Menderes Belediyesine şikâyet edilen üreticiler ise şikâyet tarihinden itibaren 3 ay içinde denetlenecektir.

Denetimlerde, etilenle sarartma yapılıp yapılmadığı, kullanılan anacın Üç yapraklı anaç olup olmadığı ve Gümüldür Mandalinası coğrafi işaret tescil belgesinde belirtilen tüm özelliklere uygunluğu yönünden incelemeler yapılır.

Denetim sırasında ürünle ilgili analiz yapılması gerekirse üreticiler, en yakın üniversitelerden birine ya da ürün ile ilgili özel bir laboratuvara yönlendirilerek analiz yaptırılır.

Denetim ve şikâyetlerin değerlendirilmesi Menderes Belediyesinin koordinasyonunda yapılacaktır.

Denetim merci, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.